

Ethiek in tijden van Corona

Waar banken tijdens de vorige crisis onderdeel waren van het probleem, zijn ze nu onderdeel van de oplossing. Scherp toezicht, zowel vanuit de regelgeving als vanuit de publieke opinie, heeft de banken gedwongen een sociaal kompas te ontwikkelen. De coronacrisis maakt duidelijk dat andere sectoren op het gebied van ethiek nog veel werk te doen hebben.

In deze tijden van corona hebben we overal om ons heen de mooie initiatieven van mensen gezien. Maar ook bij bedrijven gaat, al dan niet gedwongen door enorme omzetverliezen, het ondernemershart sneller kloppen. Samenwerking, creativiteit en een beetje oog voor de ander brengt de gemiste omzet niet direct terug, maar zorgt wel voor frisse ideeën en nieuwe kansen. Dit brengt de maatschappij dicht bij elkaar en klanten, personeel en aandeelhouders weer dicht bij de ondernemingen.

Tijdens en na de vorige grote crisis in 2008 is er in de ethiekcommissie van CFA Society VBA Netherlands veel gesproken en georganiseerd rondom de 'licence to operate' van banken in de maatschappij. Toen werd pijnlijk duidelijk dat de sector haar taak om bij te dragen aan de stabiliteit van het financiële systeem uit het oog was verloren. Een waardevol maar onderschat onderdeel van deze taak bleek het behouden van een duurzame relatie met hun directe stakeholders en de maatschappij als geheel.

Ethiek in de financiële sector, zowel op brede schaal als in de dagelijkse werkzaamheden, blijft een van de belangrijkste aandachtspunten van CFA Society VBA Netherlands. Daarmee staat de ethiekcommissie voor een mooie, maar stevige uitdaging, waarbij de hulp van leden uit de sector zeer welkom is.

Waar banken tijdens de vorige crisis onderdeel waren van het probleem, kunnen ze nu onderdeel zijn van de oplossing. Scherp toezicht, zowel vanuit de regelgeving als vanuit de publieke opinie, heeft de banken gedwongen hun sociaal kompas opnieuw te ontwikkelen. Hoewel de sector ook niet zonder kleerscheuren door de coronacrisis heen zal komen, zal de nasleep vooral financieel zijn in plaats van sociaal of politiek. De coronacrisis maakt duidelijk dat andere sectoren op het gebied van ethiek nog veel werk te doen hebben.

Neem de luchtvaartsector bijvoorbeeld. De parallellen met de grote banken in 2008 zijn duidelijk zichtbaar: Na jaren van versobering van de dienstverlening, steeds minder persoonlijk contact en twijfelachtig gedrag op het gebied van productontwikkeling, klachtafhandeling, personeel en kosten is de relatie met de klant, politiek en de brede maatschappij onder druk komen te staan. Tel daarbij op de benodigde overheidssteun om de vliegmaatschappijen door de coronacrisis heen te helpen, terwijl er ontslagen vallen en bonussen wél uitbetaald worden, en het plaatje is compleet.

Verschillen zijn er natuurlijk ook. Zo zal het omvallen van een grote luchtvaartmaatschappij er niet direct voor zorgen dat het hele economische systeem stilvalt, met alle gevolgen van dien, maar dat ze baat zouden hebben bij een geschiedenislesje van de

banken is wel duidelijk. Helaas is hier, net als bij de banken, een crisis nodig om dit besef te laten landen. Maar wellicht wordt nu ook in de luchtvaartsector de creativiteit en het ondernemerschap aangewakkerd.

Ethiek in de bedrijfsvoering heeft de laatste tien jaar een veel belangrijkere positie gekregen in de bestuurskamer, op aandeelhoudersvergaderingen, op de werkvloer en op de beurs. De vraag hoe ethisch een onderneming moet zijn in zijn activiteiten is allang geen afweging meer tussen het belang van aandeelhouders en de belangen van andere stakeholders!

Met dit besef is het werk echter nog niet gedaan. De luchtvaartsector staat pas aan het begin, de financiële sector is al goed op weg. Maar ethiek in de bedrijfsvoering is een doorlopende ontwikkeling die van hoog tot laag in de organisatie voor het voetlicht zal moeten komen en blijven. Binnen CFA Society VBA Netherlands is dit onder andere de taak van de ethiekcommissie.

Jenny Overman
commissie Ethiek en Integriteit